

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 371/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Darinou Solárovou, Škultétyho 3, Košice, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 31/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 31/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava II **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 31/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Okresný súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie **1 500 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **346,26 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie

jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 31/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 371/2022-10 z 23. júna 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Zo sťažovateľkou predostretého skutkového stavu vyplýva, že v napadnutom konaní má procesné postavenie žalobkyne a žalobou doručenu okresnému súdu 18. mája 2018 sa v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu“) domáha náhrady škody proti Slovenskej republike. Škoda mala byť sťažovateľke spôsobená nesprávnym úradným postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov, ktorý pri svojej činnosti sprístupnil informáciu o sťažovateľke nepovolanej a trestne stíhanej osobe, ktorá ani nebola účastníkom konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka podala proti postupu okresného súdu ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným a celkom zjavným prieťahom, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že okresný súd po doručení žaloby vykonával len úkony procesného charakteru a zabezpečoval vyjadrenia strán sporu bez toho, aby po dobu takmer štyroch rokov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) od začiatku konania nariadil pojednávanie a smeroval k vydaniu meritórneho rozhodnutia, a tým aj k odstráneniu jej právnej neistoty. Zdôraznila, že rozhodnutie vo veci má pre ňu mimoriadny význam, a to aj vzhľadom na ňou rozporovaný postup Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov, ktorý podľa jej tvrdenia negatívne zasiahol do jej osobnostných práv a poškodil jej česť.

5. S odkazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu sťažovateľka poukazuje na účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a uvádza aj vlastné hodnotenie kritérií uplatňovaných ústavným súdom pri posudzovaní prieťahov v konaní. Podľa sťažovateľky predmet napadnutého konania (náhrada škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, pozn.) predstavuje štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti okresného súdu. K svojmu správaniu uviedla, že v súvislosti s namietanou dĺžkou konania okresného súdu neexistuje žiadna okolnosť, ktorú by bolo možné pričítať na ťarchu jej osoby, a preto vyjadruje presvedčenie, že neprimeraná dĺžka napadnutého konania spočíva v nesústredenom a neefektívnom postupe okresného súdu. Absencia meritórneho rozhodnutia tak u sťažovateľky znásobuje psychické útrapy a negatívne vplyva na jej zdravie. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka odôvodnila výšku požadovaného primeraného finančného zadost'učinenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení podotkol, že vec bola po doručení žaloby pôvodne pridelená sudcovi [REDAKOVANÉ] ale z dôvodu zmien v obsadení súdu sudcami, ako aj ich nerovnomernej zaťažnosti došlo 8. decembra 2021 k prerozdeleniu veci novej zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ]. Zároveň okresný súd poukázal na protipandemické opatrenia súvisiace s predchádzaním šírenia ochorenia COVID-19, počas ktorých účinnosti súd pracoval v obmedzenom režime.

7. Okresný súd však potvrdil existenciu prietahov v napadnutom konaní spočívajúcich v nečinnosti všeobecného súdu, a to v období od 28. decembra 2018 do 12. júna 2020 a v období od 7. apríla 2021 do 5. mája 2022.

8. Nad rámec uvedeného okresný súd poukázal na správanie sťažovateľky ako žalobkyne v napadnutom konaní, ktoré možno pripísať na jej ťarchu v súvislosti s namietanou dĺžkou konania. Osobitne akcentoval, že sťažovateľka má právnické vzdelanie a žalobu napísala v slovenčine a až v jej ďalšom podaní z 22. októbra 2018 žiadala, aby jej bolo umožnené konať v materinskom jazyku, pričom neuviedla, ktorý jazyk to je. Preto súd vyzval sťažovateľku, aby špecifikovala jazyk, ktorý považuje za svoj materinský, ale táto výzva súdu zostala bez odpovede. Súd tak ustanovil prekladateľa z jazyka ruského, čo má bezpochyby negatívny vplyv na celkovú dĺžku konania, keďže okrem času potrebného na vyhotovenie prekladu každého podania je potrebné zohľadniť aj s tým spojenú povinnosť súdu rozhodovať o odmene prekladateľa. Navyše, sťažovateľka svoje podania čiastočne píše v slovenskom jazyku.

III.2. Replika sťažovateľky:

9. Sťažovateľka považuje svoju ústavnú sťažnosť naďalej za opodstatnenú, obdobie namietaných prietahov v konaní za odôvodnené a výšku požadovaného primeraného finančného zadostučinenia za primeranú. Zároveň opakovane zdôraznila, že okresný súd ku dňu podania ústavnej sťažnosti neurčil v napadnutom konaní žiadny termín súdneho pojednávania a tento stav nečinnosti ku dňu podania vyjadrenia trvá štyri roky a tri mesiace.

10. Podľa sťažovateľky argumentácia okresného súdu o personálnej poddimenzovanosti neobsahuje dôvody, ktoré by mohli ospravedlniť jeho postup a porušenie namietaných práv sťažovateľky, pretože povinnosťou všeobecného súdu je zabezpečiť organizáciu svojej činnosti tak, aby boli základné práva sťažovateľky dodržané.

11. Pokiaľ ide o argumentáciu okresného súdu v súvislosti s opatreniami na predchádzanie šírenia ochorenia COVID-19, sťažovateľka zdôraznila, že súd mal dostatok času od doručenia žaloby v máji 2018, aby vec prejednal a rozhodol v primeranej lehote v zmysle čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

12. Vo vzťahu k zdôvodneniu, ktoré uviedol okresný súd, čo sa týka predĺženia konania potrebou vyhotovenia prekladov, sťažovateľka poukázala na svoje ústavné právo konať v materinskom jazyku.

13. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania vrátane ich príloh a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou a nesústreďeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, I. ÚS 250/2020).

16. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť súdu je podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 272/04, III. ÚS 130/2020, I. ÚS 250/2020) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci a jej význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07, I. ÚS 477/2020).

19. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd z tvrdení sťažovateľky, ako aj z obsahu predloženého súdneho spisu zistil, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o nárokoch na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, ktoré si sťažovateľka v zmysle zákona o zodpovednosti štátu uplatňuje proti Slovenskej republike (zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, pozn.), a to z titulu nesprávneho úradného postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov. Ústavný súd zastáva názor, že predmet napadnutého konania nepredstavuje právne zložitú vec, navyše, s prihliadnutím na miestnu príslušnosť okresného súdu je nutné poznamenať, že prejednávaná vec sťažovateľky patrí aj do pomerne bežnej rozhodovacej

agendy okresného súdu. Na strane druhej, reflektujúc požiadavku sťažovateľky, aby súd konal v jej materinskom jazyku, je nutné prisvedčiť tvrdeniu okresného súdu, že napadnuté konanie sa v dôsledku tejto skutočnosti objektívne predlžuje, čo však nezabavuje okresný súd povinnosti svojím postupom zabezpečiť realizáciu práva strany sporu na prejednanie jej vecí v primeranej lehote.

20. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky. Ústavný súd z obsahu zapožičaného spisu okresného súdu nezistil skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľky v súvislosti s doterajšou dĺžkou namietaného konania.

21. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Z chronológie uskutočnených úkonov, ktorú si ústavný súd vypracoval na základe predloženého súdneho spisu, vyplýva, že žaloba bola podaná 18. mája 2018 a okresný súd 17. júla 2018 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý uhradila 20. augusta 2018. Dňa 5. septembra 2018 súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe, pričom žalovaný 14. septembra 2018 požiadal o predĺženie lehoty do 15. októbra 2018, keď predmetné vyjadrenie doručil súdu. Dňa 17. októbra 2018 súd odoslal vyjadrenie žalovaného sťažovateľke na vyjadrenie, na ktoré reagovala podaním z 22. októbra 2018, ktoré následne 5. decembra 2018 súd zaslal žalovanému. Dňa 28. decembra 2018 bola súdu doručená duplika žalovaného z 19. decembra 2018, ktorú súd 12. júna 2020 zaslal sťažovateľke na vyjadrenie. Ďalšie podanie sťažovateľky bolo súdu doručené 7. augusta 2020. Dňa 24. novembra 2020 súd vydal uznesenie o ustanovení prekladateľa, ktorý preklad doručil súdu 10. decembra 2020. Okresný súd uznesením z 1. marca 2021 určil odmenu prekladateľa a následne až po prerozdelení veci novej zákonnej sudkyňi (v decembri 2021) bol na jej pokyn z mája 2022 znova ustanovený prekladateľ, a to uznesením z 26. mája 2022. Po doručení predmetného prekladu súd uznesením z 22. júna 2022 určil odmenu prekladateľa a následne aj termín pojednávania na 28. september 2022.

22. Z obsahu predloženého súdneho spisu teda vyplýva a potvrdil to aj samotný predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti, že v napadnutom konaní sa vyskytli obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu celkovo v trvaní dva a pol roka (od decembra 2018 do júna 2020 a od marca 2021 do mája 2022, pozn.).

23. Pri posudzovaní postupu okresného súdu vzal ústavný súd do úvahy všeobecne známu skutočnosť, že mimoriadne opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 ovplyvnili aj riadnu činnosť všeobecných súdov v priebehu prevažnej časti roka 2020, ako aj začiatku roka 2021. V tejto súvislosti dáva ústavný súd do pozornosti, že túto objektívnu skutočnosť zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 42/2020 či I. ÚS 109/2021, pozn.) a rovnako tak vníma aj prijaté právne opatrenia vrátane zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, ako aj celkovú spoločenskú situáciu v tomto období, ktoré mali nepochybne vplyv aj na priebeh napadnutého konania a pre okresný súd znamenali vytvorenie objektívnej prekážky,

aby v sťažovateľkinej veci mohol vykonať pojednávanie a vo veci meritórne rozhodnúť. Avšak v okolnostiach prejednávanej veci je potrebné konštatovať, že podstatná časť zistených nedostatkov v postupe súdu sa vyskytla v období predchádzajúcom tejto mimoriadnej situácii a okresný súd do uvedenia týchto opatrení do praxe (ktoré sa týkajú určených období v rokoch 2020 a 2021, pozn.) mal dostatočný časový priestor (od mája 2018, pozn.) na to, aby vykonal súdne pojednávanie a uplatnený nárok sťažovateľky aspoň prejednal.

24. S prihliadnutím aj na už prednesené skutočnosti a bez potreby podrobnejších analýz ústavný súd uzatvára, že v prípade sťažovateľky nepochybne došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Prikázanie okresnému súdu konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

25. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Keďže z obsahu súdneho spisu, ako aj z vlastného prieskumu ústavného súdu vyplýva, že napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

26. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sťažovateľka v sťažnostnom návrhu požiadala, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 500 eur.

27. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. S prihliadnutím na predmet napadnutého konania, ako aj na objektívne skutočnosti predlžujúce konanie (ustanovenie prekladateľa), čo nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu, ale aj na konštatovanú nečinnosť okresného súdu v prejednávanej veci, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhovelo (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde v celkovej sume 346,26 eur (bod 4 výroku tohto rozhodnutia). Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľky, inak by jej patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 616,38 eur.

30. Ústavný súd vychádzal pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby (§ 11 ods. 3 vyhlášky) uskutočnený v roku 2022 predstavuje sumu 193,83 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom v sume 11,63 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 205,46 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2022. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby

(prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, vyjadrenie z augusta 2022), čo spolu predstavuje sumu 616,38 eur.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu